

Uiterlijk

Een mammoetboom kan fantastisch groot en oud worden. Maar er gaan wel generaties overheen voordat de boom zelfs maar volwassen is. Het meest bekende exemplaar is de General Sherman Tree. Die staat in het Sequoia National Park in Californië, heeft een hoogte van ruim 83 meter, een omtrek van 31 meter bij de bodem en men schat zijn leeftijd op 2500 jaar. Mamoetbomen zijn winterhard en houden van zon. Het loof van de boom is mooi: diepgroen van kleur en heel fijn van structuur. Ze houden niet zo van droogte en groeien van nature kegelvormig en slank omhoog. Snoeien is dan ook nergens voor nodig.

In Nederland zijn 692 mammoetbomen op 376 verschillende locaties. En wij hebben er drie van in ons park, vlak naast Villa Honk. Onze mammoetbomen zijn wel nog jonkies. Als ze ouder worden, zal het schors diep ingekerfd worden en verkleuren naar roodbruin. Het schors wordt dan een beetje sponzig en kan makkelijk met de hand ingedeukt worden, vandaar ook de bijnaam: "boksboom". De kegelvruchten zijn bruin en eivormig, 4 tot 7 cm lang en hangen aan lange steeltjes aan de hoofdtwijgen. Ze bevatten honderden kleine, zeer lichte zaadjes van 3 à 4 mm lang.

Herkomst

Van nature groeit de boom nu alleen nog maar in het zuiden van Californië, in de Sierra Nevada, hoewel hij voor de ijstijden algemeen in Europa voorkwam. Over de naamgeving is een hevige ruzie geweest. Omdat de soort tot 1852 niet bekend was, was hij ook niet wetenschappelijk beschreven. Albert Kellogg van de California Academy of Sciences kreeg als eerste wat takken opgestuurd, maar geen kegels of bloemen. Hij wilde de boom *Washingtonia gigantea* noemen, ter ere van de eerste Amerikaanse president. Hij liet zijn takken trots zien aan William Lobb, die in dienst was van een Britse boomkwekerij.

Maar Lobb ging snel op zoek naar een compleet exemplaar, pakte zaden en twee boompjes in en vertrok stilletjes naar Engeland. Daar gaf hij de verzameling aan John Lindley, hoofdprofessor plantkunde van de Universiteit van Londen en die gaf in 1853 formeel een publicatie uit als ontdekker van een nieuwe soort. Lindley noemde de soort *Wellingtonia gigantea* ter ere van Arthur Wellesley, de Britse hertog van Wellington, die in 1815 te Waterloo Napoleon had verslagen. De Amerikanen waren woedend. Het

probleem werd uiteindelijk pas in 1939 tot ieders tevredenheid opgelost door de Amerikaan John T. Buchholz, die *Sequoiadendron* voorstelde, een samenstelling van de naam van het reeds bestaande geslacht *Sequoia* en *dendron* (δενδρον), het Griekse woord voor 'boom'.

Eigenschappen

De mammoetboom is veilig voor bosbranden. Maar voor de voortplanting is het noodzakelijk dat de zaden deels verbrand worden. Eerst hangen de zaden een jaar in de kegels aan de boom en daarna vallen ze rijp op de grond. Ze ontkiemen pas na twintig jaar, na een flinke bosbrand. De boom levert weliswaar duurzaam hout, maar dat is (gelukkig) te zacht is om als constructiemateriaal gebruikt te worden. En reuzenbomen die worden geveld, versplinteren vaak in ernstige mate als ze omvallen, waardoor een groot deel van het hout onbruikbaar wordt.

Bijzonderheden

De eerste waarneming gebeurde door een jager in de lente van 1852 en is een treurig voorbeeld van hoe het niet moet. De mammoetboom die deze Augustus Dowd als eerste zag, werd de "Discovery Tree" genoemd. Een jaar later werd hij omgezaagd. Vijf mannen waren er 22 dagen mee bezig en na het tellen van de jaarringen bleek de boom 1300 jaar oud te zijn geweest. Het hout werd verkocht en het overgebleven restant van de stam werd gebruikt als dansvloer... Overigens waren de bomen al eeuwen bekend bij de plaatselijke indianenstammen.

Deze noemden de boom Wawona, een nabootsing van de roep van de gevlekte bosuil, de beschermgeest van grote bomen.

Sinds zijn ontdekking is de mammoetboom erg populair, vooral in zogenaamde Engelse tuinen die aangelegd waren als arboretum. Maar het was wel een boom voor de rijken, want ze waren relatief duur. Daarom zijn de oudste Europese exemplaren ook bijna uitsluitend in kasteeltuinen en wetenschappelijke arboreta te vinden.

Tot slot

Je zou je kunnen afvragen of je zelf een mammoetboom kan opkweken uit zaad. Ja, dat kan. Hou er wel rekening mee dat de bomen toch wel snelle groeiers zijn. Na 10 jaar zijn ze al 10 meter hoog en na 50 jaar bijna 30 meter. Maar voordat u te enthousiast wordt: de bomen leven in een heel ander ritme. De boom is nog een peuter als u al hoogbejaard zult zijn. Het gezegde "boompje groot, plantertje dood" is bij uitstek geschikt om toe te passen op de mammoetboom. En wij hoeven ook helemaal niets zelf te planten, we hebben drie prachtige exemplaren in ons park staan!